

İSMMM'O'NUN ARAŞTIRMASINA GÖRE DEVLET 4.5 YILDA 68 MİLYAR TL'LİK CEZA KESTİ

'Olur olmaz ceza kesiliyor davayı idare kaybediyor'

'Cezalandırıyoruz' başlıklı rapora göre, devlet kamu düzenini sağlama adına ağırlığı vergi cezası olmak üzere 4.5 yılda 68 milyar TL'lik ceza kesti. Ancak kesilen cezaların büyük bölümü yargıdan dönünce tahsilat yüzde 22.4'te kaldı. Tahsilat oranını yorumlayan İSMMM'O Başkanı Yahya Arkan, "Bu rakamlar olur olmaz yerde ceza kesildiğini ancak konu davalık olunca idarenin kaybettiğini gösteriyor" dedi

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMM'O) "Cezalandırıyoruz" raporunda, devletin kamu düzenini sağlamak amacıyla kestiği para cezalarının 4.5 yılda 68 milyar lira olduğu bildirildi.

İSMMM'O'nun Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerinden yararlanarak yaptığı hesaplama göre yayımladığı "Cezalandırıyoruz" raporunda, devletin kamu düzenini sağlamak amacıyla kestiği para cezalarının hızla arttığı ve 2009 yılının ilk 6 ayında 15 milyar lirayı geçtiği belirtildi. İSMMM'O'nun hesaplamasında, son 4.5 yılda ağırlığı vergi cezaları olmak üzere ayda ortalama 1.2 milyar liralık para cezası kesildiği ifade edilerek, kurallara uymayan kişi ve kuruluşlara 64.5 milyar liralık fatura çıkartıldığı vurgulandı. Doğan Grubu'na kesilen 3.7 milyar liralık vergi cezası da eklendiğinde 4.5 yılda kesilen ceza miktarının 68.2 milyar lirayı bulduğu duyurulan açıklamada, bu miktara karşılık 2005 ile 2009 yılları arasında, Doğan Yayın Holding'e kesilen 3.7 milyar lira hariç, tahakkuk eden toplam 64.5 milyar liralık para cezasının sadece 14.5 milyar lirasının tahsil edilebildiğinin altı çizildi.

72 milyonluk nüfus dikkate alındığında Maliye'nin, söz konusu sürede kişi başına 895.3 liralık ceza tahakkuk etmiş olduğu bildirilen açıklamada, 2005-2009 yılları arasında en çok para cezası tahakkuk edilen kentin 19.8 milyar lira ile İstanbul olduğu, Bayburt'un ise 8 milyon lira ile son sırada yer aldığı belirtildi.

Tahsilat oranı çok düşük

Cezaların yüzde 75'inin ekonomik olarak çekim merkezi olan 10 ilde kesildiği ifade edilen açıklamada, buna karşın, 4.5 yılda sadece yüzde 22.4'ü yani 19 milyar lirasının tahsil edilebildiği vurgulandı. Rapora göre 2009 yılında kesilen cezalardan tahsil edilerek bütçeye girecek tutarın 3.7 milyar olarak planlansa da tahakkuk eden miktarın 6 ayda Muhasebat Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre 15 milyar liraya ulaştığı duyurulan açıklamada şunlar kaydedildi:

"Doğan Grubu'na kesilen 3.7 milyar lira ceza hariç olmak üzere, bunun 12 milyar 390 milyon lirasını vergi cezaları, 1 milyar 992 milyon lirasını

idari para cezaları, 340 milyon 452 bin lirasını yargı cezaları, 120 milyon 852 bin lirasını pay ayrılan idari para cezaları, 138 milyon 153 bin lirasını da diğer idari para cezaları oluşturdu. 2009 yılındaki rekor artışta Doğan Yayın Holding'e 3.7 milyar liradan önce kesilen 826 milyon lira vergi ve vergi cezası ile petrol şirketi BP'ye fatura edilen toplam 1.3 milyarlık vergi cezasının önemli payı oldu."

Vergi cezalarını değerlendiren İSMMM'O Başkanı Yahya Arkan, kesilen rekor ceza tutarlarına karşılık tahsilatın ise çok düşük oranlarda kaldığına dikkati çekti. Arkan, "Bu rakamlar, olur olmaz yerde ceza kesildiğini, ancak konu davalık olunca idarenin kaybettiğini gösteriyor" ifadesini kullandı. Arkan, şunları kaydetti:

"Muhasebe meslek mensupları da mağdur olabiliyor. Mali müşavir vergi beyannamesinde hata ettiği zaman, bunu vaktinde düzeltirse sorun yok. Ancak firmaların mal alım satımına ilişkin yapılan beyanlarda, formda herhangi bir harf hatası yaparlarsa mükellefe ceza kesilebiliyor. Elektronik ortamda verilen alım-satım ilişkin formlar 15 gün sonra düzeltilirse 1.000 lira idari para cezası kesiliyor. Oysaki bu beyan ödenecek vergiyi bile etkilemiyor. Bu işlem, karşısındaki hatasından faydalanmaya çalışmaktır."

Karne notu verilecek iyi mükellef ile kötü mükellef sınıflanacak

GELİR İdaresi Başkanlığı, risk analizlerini yapacak yeni bir yazılım sistemiyle bütün mükelleflere kame vermeye hazırlanıyor. Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Merkezi'nde, Vergi Daireleri Otomasyon Sistemi VEDOP-3 çerçevesinde yeni bir yazılım programı uygulamaya konuluyor. Program, Türkiye çapında bütün mükelleflerin çeşitli kriterler çerçevesinde değerlendirilmeye tabi tutulması öngörüyor.

Yeni sistemde gelir ve kurumlar vergisi, katma değer vergisi, özel iletişim vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, özel işlem vergisi ile diğer vergi mükellefleri elektronik ortamda sürekli takibe alınacak. Mükelleflerin beyanname bilgileri, beyannamelerde yer alan gelir rakamları, ödedikleri ve ödemedikleri vergiler, alış ve satışlarıyla ilgili bilgi formları, banka, tapu ve araç bilgileri, kredi kartı alış verişleri ve sahte fatura kullanımı ile Vergi İstihbarat Merkezinde yer alan diğer bilgiler, bilgi işlemde toplanacak. Yeni yazılım programında mükelleflerin risk analizi ve değerlendirilmelerine dönük onlarca değişik kriter yer alacak. Örneğin beyannamesini düzenli veren ile naylon fatura düzenlediği tespit edilen bir mükellefin karnesine bu bilgiler işlenecek ve buna göre bir puanlama yapılacaktır.

A mükellefinin sahte fatura kullandığı tespit edilmişse, kendisine örneğin eksi 10 puan, beyanname vermediyse eksi 2 puan verilecek. Sektör ortalamalarının üstünde gelir beyan ettiyse artı 3 puan alacak. Yine bir mükellef yeni bir yatırım giriyorsa, ancak vergisel yükümlülüklerini yerine getirmeden, burayı öylece bırakıp, başka bir işe başlıyorsa bu da mükellefin eksi hanesine yazılacak. Her sektör ve her mükellef için çeşitli kriterlere göre yapılacak değerlendirme ve not verme işlemi, mükellefin yıl içindeki ve yıl sonundaki karnesini de ortaya koyacak.

Yahya Arkan